

**5. starptautiskā jauno lingvistu konference
VIA SCIENTIARUM**

**5th International Linguistics Conference for Postgraduates
“VIA SCIENTIARUM”**

Plenārsēde / Plenary session

KAIJA, Inga

Rokasgrāmatu izstrāde un lietišķā valodniecība: saskares punktu meklējumos

11. aprīlis, 14.45–15.15

Kopsavilkums / Abstract

Lietišķā valodniecība ir “valodniecības apakšnozare, kurā valodas uzbūves un funkcionēšanas teorētiskā pētniecība tiek veikta aktuāla valodas praktiskā lietojuma mērķiem” (VPSV 2007, 216). Kā dažus no lietišķās valodniecības pētniecības virzieniem nereti min, piemēram, korpuslingvistiku un praktisko leksikogrāfiju (turpat). Īstas skaidrības gan nav par valodas rokasgrāmatu izstrādi – tā lietišķās valodniecības pētniecības virzienu sarakstos parasti nav sastopama, taču vienlaikus viens no punktiem lietišķās valodniecības promocijas eksāmena programmā valodniecības doktorantiem Latvijā ir “Valodas rokasgrāmatu izstrāde lietišķās valodniecības problēmu un valodas prakses jautājumu risināšanai.” Referātā šis jautājums pavērsts teorētiskā plāksnē, noskaidrojot valodas rokasgrāmatu izstrādes vietu lietišķajā valodniecībā kā saskarnozarei, metodei, pētījumu virzienam un objektam.

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

KOPOLOVECA, Nadežda

Tautisko vērtību valodiskā realizācija Latvijas un Čehijas valstiski nozīmīgajā diskursā

11. aprīlis, 13.45–14.15

Kopsavilkums / Abstract

Referāts veltīts Latvijas un Čehijas valstiski nozīmīga politiskā diskursa analīzei, kas veikta, par pamatu izmantojot abu valstu konstitūciju preambulas un dažādu politiķu izteikumus, kas atlasīti Latvijas un Čehijas parlamentu oficiālajās tīmekļa vietnēs, kā arī plašsaziņas līdzekļos drukāto izteikumu materiālu. Tiek izpētīta tādu jēdzienu kā valstiskās vērtības, nacionālā identitāte, apelēšanas pie ideālo nacionālo līderu tēliem savstarpējā saistība.

Atslēgas vārdi: *nacionālā identitāte, politiskais diskurss, konstitūcijas preambula, ideāla līdera tēls*

Latvijas Universitāte, Latvija
nadezda.koploveca@lu.lv

ŠKRABAL, Michal

Korpusi bāztiņ piebāzti ar datiem – kādēļ mums, filologiem, ir vajadzīgi korpusi?

11. aprīlis, 14.15–14.45

Kopsavilkums / Abstract

Referātā korpuslingvistika tiks apskatīta gan saistībā ar pētniecības metodēm, proti, kā valodnieki var izmantot korpusus zinātniskajos pētījumos, gan arī tiks sniegts ieskats Čehijas Nacionālā korpusa institūtā darbībā.

Čehijas Nacionālā Korpusa institūts

BABINA, Agata
<i>Mikrostāsta izmantojuma lingvodidaktiskie aspekti spāņu valodas kā svešvalodas apguvei</i>
12. aprīlis, 13.00–13.30
Kopsavilkums / Abstract
Referātā apskatīti līdzšinējie pētījumi mikrostāsta izmantojumā spāņu valodas kā svešvalodas mācību procesā. Analizētas šo miniatūro literāro tekstu lingvodidaktiskās iespējas un izvirzīti lingvodidaktiskie mērķi. Pētījumā aplūkotas mikrostāstu tekstuālās īpatnības un to iespējamā izmantošana dažādu valodas apguves kompetenču attīstībā un stiprināšanā. Autore sniedz praktisku ieskatu mikrostāsta izmantošanā spāņu valodas studijās dažādos līmeņos saskaņā ar Eiropas kopīgajām pamatnostādnēm valodu apguvē.
Liepājas Universitāte, Latvija agata.babina@liepu.lv

EGLE, Baiba
<i>Text type of a knitting pattern</i>
12. aprīlis, 15.20–15.50
Kopsavilkums / Abstract
The present paper will explore the perception of text type with regards to a knitting pattern. It might seem apparent that it is a purely technical and instructional text that could fit into the same category as for example, software manuals. Unlike software and other technologies that are adopted globally at the same time, knitting is also related to centuries long already established cultural traditions. These need to be taken into account when discussing knitting patterns to ensure that it is correctly transferred in translation.
Ventspils Augstskola, Latvija baiba.egle@venta.lv

FARAHANI, Mehrdad Vasheghani
<i>Corpus Linguistics, Contrastive Analysis, Metadiscourse Features</i>
12. aprīlis, 14.30–15.00
Kopsavilkums / Abstract
The purpose of this research was to investigate the distributive behavior of metadiscourse features in the field of Law in a corpus-based diachronic scale. For this purpose, the corpus of Historical English Law Reports (CHELAR) was selected due to its nature and commercial availability as the data gathering source. For the analysis of metadiscourse features, the model proposed by Hyland (2006) was applied. More, For the corpus software, Sketch engine was

used. As the data analysis can show, the old texts were more interactive in nature; whereas the newer texts were more interactional in nature. In addition, it was shown that the new corpus contained more metadiscourse features as compared to the old corpus. This research can have some implications in comparative, corpus-based and diachronic Linguistics.
Leipcīgas Universitāte, Vācija Postdocabroad@gmail.com Mehrdadfarahani1365@gmail.com

GORBUNOVS, Andrejs
<i>Bērnu tiesības Lielbritānijā: speciālās leksikas vēsturiskā attīstība</i>
11. aprīlis, 16.30–17.00
Kopsavilkums / Abstract
Referātā tiek pētīta bērnu tiesību speciālās leksiskas vēsturiskā attīstība Lielbritānijā. Referāta autors veic 1889. gada Children's Charter, 1933. gada Children and Young People Act un 2017. gada Children and Social Work Act bērnu tiesību valodas salīdzinājumu. Referāts topir daļa no disertācijas "Bērnu aizgādības tiesību pārtraukšanas lietu diskursa speciālās leksikas vēsturiskā attīstība Latvijā un Lielbritānijā".
Ventspils Augstskola, Latvija andrejs.gorbunovs@inbox.lv

GRĪVIŅA, Laura
<i>Daži vērojumi par 1921.-1927.g. uzvārdu maiņu Latvijā</i>
11. aprīlis, 16.00–16.30
Kopsavilkums / Abstract
Vēsturiskās onomastikas pētījumā par uzvārdu maiņu Latvijā 20. gs. sākumā, balstoties uz Latvijas Valsts vēstures arhīva dokumentiem, apkopotajā materiālā, kas analizēts, izmantojot P. Baloža koncentrēto personvārdu klasifikāciju (Balodis, 2018), ir vērojams, ka faunas semantikas vecie uzvārdi mainīti lielākā skaitā kā citu semantisko kategoriju uzvārdi. Kopā laika posmā no 1921.-1927. gadam 2201 persona mainījusi uzvārdu, bet 991 persona izvēlējusies latviešu cilmes personvārdu. "Daži vērojumi par 1921.-1927. g. uzvārdu maiņu Latvijā" ir pētījums par faunas semantikas uzvārdiem gan vecajos uzvārdos, gan jaunajos uzvārdos. Apskatot un analizējot gadījumus, kādi faunas semantikas uzvārdi tiek uzskatīti par nevēlamiem un mainīti pret citas semantikas uzvārdiem, kā arī skatot gadījumus, kuros par jauno uzvārdu tiek izvēlēts faunas semantikas uzvārds, tai pašā laikā precizējot, kuru grupu (zīdītāju, putnu, kukaiņu, mājdzīvnieku, zivju nosaukumu) motivētie uzvārdi izvēlēti par jaunajiem personvārdiem un kāpēc.
Saeimas Sabiedrisko attiecību birojs, Latvija lgrivina@gmail.com

HÁJEK, Matouš
<i>Translativity in Film: Visibility of Literary Works in Their Film Adaptations</i>
12. aprīlis, 10.45–11.15
Kopsavilkums / Abstract
Using the example of a distinctive film shot during the so-called Czechoslovak New Wave (Marketa Lazarová, 1967), the proposed paper examines the methods, strategies and processes in the film adaptation of literary works with special attention paid to "translativity". This phenomenon, introduced by the Czech translation scholar Jiří Levý in his seminal work called The Art of Translation in 1967 and later elaborated on by his Slovak colleague Anton Popovič, describes the elements found within the target text that make it apparent it was translated from a source text. Known primarily from the realm of interlingual translation, translativity

encompasses a broad range of features, the presence of which helps us determine that the work in question came into being through translation. The elements of translativity might be intended (i.e. part of the translator's or adaptor's intention) or incidental, they might support the aim with which the target text was created or have an alienation effect preventing successful communication with the recipients. The paper focuses on a major auteur film, the screenplay of which was based on a well-known work of literature (Marketa Lazarová by Vladislav Vančura). The way the director (together with his crew) approached the source text, and the abundance of secondary sources detailing the (pre-)production of the film provide us with a unique insider view of the (intersemiotic) translation process and with an interesting contribution to the current debate on the visibility of translators.

Kārļa Universitāte, Čehija
matous.hajek@gmail.com

IVANOVS, Valerjans
Baltu hidronīmu u.c. īpašvārdu sanskritiskās saknes
11. aprīlis, 17.00–17.30
Kopsavilkums / Abstract

Baltu un slāvu valodu īpašā (salīdzinājumā ar pārējām Eiropas valodām) leksiski-semantiskā līdzība ar senāko dzīvo IE valodu sanskritu zināma kopš Boppa-Raska-Šleihera laikiem. Izmantojot Svodeša-Grīnberga leksikas salīdzināšanas metodi, esmu atradis un publicējis vairāk kā 5000 latgaliski-latviskus vārdus, kuri šodien, XXI gadsimta Latvijā tiek izrunāti līdzīgi vai gluži tāpat, kā tika izrunāti sanskritā pirms 4000 gadiem, un nozīmē tos pašus vai ļoti tuvus jēdzienus. Starp latgaliskajām formām sastopami 100% fonētiski-semantiski analogi. Tik daudz leksiski semantisko līdzību ar sanskritu (un tāpat arī arhaisma liecību) nav nevienai Rietumeiropas valodai. Daudzi baltu personvārdi, hidronīmi, toponīmi u.c. īpašvārdi sanskritā parādās kā sugasvārdi ar šo īpašvārdu etimoloģijai piemērotu semantiku, piemēram, uzvārdi: karšaka 'arājs', rājāvalī 'no karaļu dzimtas'; vārdi: alla 'māte', janī 'sieva', janaka 'vīrs'; hidronīmi: dhunī 'upe', nāman 'ūdens'; u.c. Lai gan Latvijas hidronīmi XXgs. tika totāli pārveidoti, daudziem iespējams atrast sanskrita analogus ar "upes", "ūdens", "straumes" u.t.t. nozīmi. Tēma tiek pētīta promocijas darba "Latgaliešu-latviešu leksikas salīdzinājums" ietvaros.

Latvijas Universitāte, Latvija
valerjans@yahoo.com

JENČÍKOVÁ, Blanka
Übersetzungsrevision in der Praxis und im Übersetzungsunterricht
12. aprīlis, 11.15–11.45
Kopsavilkums / Abstract

Einleitend werden anhand einer Befragung von slowakischen Übersetzungsbüros und Übersetzern die Rolle und die reale Anwendung der Revision von Übersetzungen auf dem slowakischen Übersetzungsmarkt untersucht und zusammengefasst. Ebenfalls wird ermittelt, inwieweit sich die universitären Bildungsstätten für Übersetzer in der Slowakei mit diesem Thema befassen. Des Weiteren folgt die Definition der Revision und ihrer möglichen Formen und anhand von bestehenden Standards und Konventionen in diesem Bereich werden die Anforderungen an den eigentlichen Revisionsprozess festgelegt. Das Hauptaugenmerk des Beitrags richtet sich auf die didaktische Umsetzung der Übersetzungsrevision in den Übersetzungsseminaren zur Entwicklung und Unterstützung der geforderten Kompetenzen eines Revisors, wobei zuerst die Frage des Übersetzungsfehlers gelöst wird und dann die häufigsten Fehlerquellen bei der Übersetzung aus dem Deutschen ins Slowakische identifiziert werden, unter anderem auch Interferenzfehler. Anschließend folgen konkrete Beispiele der möglichen didaktischen Handhabung dieses Themas, sowohl in Form von zu vermittelnden Grundkenntnissen als auch in Form von konkreten Übungen.

Prešovos Universitāte, Slovākija
blanka.jencikova@upjs.sk

KLAMPE, Milda

Biblia Hebraica (PT7)/ UBS Greek New Testament (PT7) teksta aparāta daļas analīze kā iespējama pamatteksta sastāvdaļa

11. aprīlis, 17.30-18.00

Kopsavilkums / Abstract

Tā kā ir zināmi divi Bībeles teksta Jaunās Derības grieķu oriģinālteksta vēsturiskie virzieni – Antiohijas un Aleksandrijas, pirmais zināms ar nosaukumu *Textus Receptus* (“pieņemtais teksts”), kuru lietojusi Apustuliskā baznīca, un Grieķu ortodoksie teksti, kuri operē ar *Codex Sinaiticus* (datēts ar 4. gs., atrasts 1844. g. Sīnaja klosterī) un *Codex Vaticanus* (datēts ar 4. gs., atrasts 1481. g. Vatikāna bibliotēkā Romā) un kurš kopš pagājušā gadsimta vidus pazīstams kā *Nestle-Aland* teksts atkārtotās redakcijās, aktualizējas jautājums, kādēļ agrīnā baznīca 2. un 3. gs. un vēlāk protestantu virziens 15., 16. un 17. gs. izvēlējās *Textus Receptus* kā pamatdokumentu (no tulkojumiem latviešu valodā to pārstāv Glikā tulkojums), bet modernie tulkojumi lietojuši Mazākuma tekstu, kas izmanto *Codex Sinaiticus* (Aleph) un *Codex Vaticanus* (B) (no tulkojumiem latviešu valodā to pārstāv 1965. g. Londonas izdevums un tā revīzija, un jaunais tulkojums 2012.g).

Viens no pētniecības veidiem šā jautājuma noskaidrošanā varētu būt *Biblia Hebraica (PT7)/ UBS Greek New Testament (PT7)* teksta aparāta daļas kā teksta sastāvdaļas sastatīšana ar *Textus Receptus*, lai pēc teksta lingvistikas metodes veiktu analīzi un atbilstošus secinājumus.

Latvijas Universitāte, Latvija

Rafael Martín Calvo

Distribution of Evaluative Forms Across Lexical Categories in Spanish and Latvian

Kopsavilkums / Abstract

This corpus-based study (CREA, CORDE and NOW for Spanish; LVK2018 and LVTK for Latvian), presents a contrastive examination of the distribution of evaluative forms (EVALs) across lexical categories in Spanish and Latvian. While the productivity of various evaluative affixes has been attested in relation to evaluative morphology (EM) in these languages, the issue of productivity in each lexical category has not been specifically addressed before. This aspect is very relevant in view of establishing cross-linguistic typological descriptions, such as that proposed by Körtevelyessy in relation to a language’s overall EM saturation (Körtevelyessy 2015). This aspect can also serve as an element of reference when studying the use of EVALs from a translational perspective.

Ventspils Augstskola, Latvija
rafaels.kalvo@venta.lv

KOPANKINA, Iveta

Vadībzinātnes promociju darbu kopsavilkumi un to tulkojumi kā sekundārie zinātniskie teksti

12. aprīlis, 15.50–16.20

Kopsavilkums / Abstract

Izpētei izvēlēti divdesmit laika posmā no 2008. gada līdz 2018. gadam Latvijas augstākajās mācību iestādēs izstrādātu vadībzinātnes promocijas darbu kopsavilkumi latviešu un angļu valodā. Pētījumā veikta minēto sekundāro tekstu makrostruktūras analīze un izvērtēta tās faktiskā atbilstība LR MK un citu normatīvo aktu (augstāko mācību iestāžu un fakultāšu nolikumu u.c.) prasībām. Veikts tekstu makrostruktūras sastatījums angļu un latviešu valodās.

Liepājas Universitāte, Latvija
Tulkojumjiem@gmail.com

NIKOLAJEVA, Marija
<i>The use of the Latvian locative case and Mandarin Chinese place words for expressing the concepts PLACE and THING</i>
12. aprīlis, 13.30–14.00
Kopsavilkums / Abstract
<p>The present paper discusses the use of the Latvian locative case and Mandarin Chinese place words (处所词 chusuoci) to represent the concepts PLACE and THING. It uncovers the relationships between the two concepts while analyzing spatial constructions, with a special attention being paid to the cases of use of the preposition uz ‘on’ instead of the locative case and the use of place words with localizers (方位词 fangweici). This analysis is basic for understanding how the research on spatial adpositions should be carried out in order to yield such descriptions of meanings of adpositions that could be effectively used by people learning Latvian and Mandarin Chinese. It also demonstrates some typological features of the two languages. The research represents the field of cognitive semantics.</p>
Latvijas Universitāte, Latvija mnikolajeva@163.com

POPOVIČOVÁ, Alexandra
<i>Das Reflexivum im Deutschen und im Slowakischen. Eine kontrastive Studie</i>
12. aprīlis, 14.00–14.30
Kopsavilkums / Abstract
<p>Im Aufsatz werden das Wesen und der Gebrauch des rückbezüglichen Fürwortes <i>sich</i> im Deutschen und <i>seba/sa</i>, bzw. <i>sebe/si</i> im Slowakischen in einer kontrastiven Gegenüberstellung untersucht. Anders als im Deutschen, wo das Reflexivum nur in der 3. Person ohne Kasusmerkmale auftritt („<i>er erinnert sich</i>“, „<i>sie wünschen sich</i>“), dehnt sich im Slowakischen der Gebrauch des Reflexivums auf alle Personen in gleicher Form aus, jedoch mit Kasusunterschied (<i>seba/sa</i> im Akkusativ: „<i>pamätá sa</i>“, „<i>pamätám sa</i>“; und <i>sebe/si</i> im Dativ: „<i>želá si</i>“, „<i>želám si</i>“). Zu den Reflexivpronomen im Slowakischen gehört außerdem das reflexive Possessivpronomen <i>svoj</i>. Weitere Unterschiede bestehen in der ungleichen Reflexivität von manchen äquivalenten Verben, die oft Interferenzfehlern bei den DaF-Lernenden verursachen (z. B. <i>učím sa</i> – *<i>ich lerne mich</i>). Im Aufsatz werden weitere Unterschiede und Ähnlichkeiten im Bereich des Gebrauchs von Reflexiva in den beiden Sprachen aufgeführt, die zu Schwierigkeiten beim Sprachenlernen als auch Übersetzen führen können.</p>
Pāvila Jozefa Safarika Universitāte, Slovākija ivanovna.popovicova@gmail.com

POŽARNOVA, Vija
<i>Latvijas blogeru un influenceru valodas pārlicība un prakse</i>
12. aprīlis, 09.00–09.30
Kopsavilkums / Abstract
<p>Domājot par valodas politiku (pārlicību un praksi), valodas ietekmi uz tās lasītāju vai klausītāju un citiem sociolingvistiskiem jautājumiem, arvien vairāk jādomā arī par valodu tīmeklī. Ja pirms desmit piecpadsmiit gadiem tīmeklis tika izmantots vien dažu e-pasta ziņojumu nosūtīšanai un, iespējams, kāda ziņu raksta izlasīšanai, mūsdienās tīmeklis sniedz neizmērojamu informācijas apjomu, un tā lietotāji “patērē” (lasa vai klausās) neizmērojamu satura apjomu. Ikdienas saziņa</p>

gan privātiem, gan darba mērķiem, sociālo tīklu platformas, ziņu vietnes, preču un pakalpojumu tīmekļa vietnes, blogi, vlogi – veido tikai daļu satura, ko ik dienas lasa vai klausās tīmekļa lietotājs. Referātā aplūkoti dati, kas iegūti, aptaujājot gan tīmekļa satura “patērētājus”, gan veidotājus, īpašu uzmanību pievēršot tieši blogeru un influenceru valodai, ņemot vērā, ka viņu veidotais saturs tīmeklī iegūst arvien lielāku popularitāti un piesaista arvien vairāk lasītāju vai klausītāju.
Latvijas Universitāte, Latvija vijapozarnova@gmail.com

VECKALNE, Aiga
<i>Čehu un slovāku īpašvārdu atveide latviešu valodā: svārstības patskaņa “i/y” atveidošanā</i>
12. aprīlis, 09.30–10.00
Kopsavilkums / Abstract
Čehu un slovāku īpašvārdu atveides latviešu valodā pamatā ir literatūrzinātnieka Georga Mackova 1961. gadā sagatavotie norādījumi par čehu un slovāku īpašvārdu pareizrakstību un pareizrunu latviešu literārajā valodā. Būtiskas svārstības un nekonsekvence šajos norādījumos un arī periodiskajos izdevumos ir vērojama tieši čehu un slovāku valodas patskaņa „i/y” (izrunā [i:]) atveidē – gan personvārdos, gan vietvārdos (piem., Jiří – Jirži, Líbuše – Lībuše, Hladík – Hladīks, Čestmír – Čestmirs, Jaromír – Jaromirs, Česká Lípa – Česka Līpa, Ľubotín – Ľubotina, Dolní Újezd – Dolní Ūjezda, Horný Bar – Horni Bara). Referātā tiks apskatīti čehu un slovāku valodas patskaņa „i/y” atveides īpašvārdos svārstības, analizēti iespējamie nekonsekvences cēloņi, kā arī sniegti atveides ieteikumi, kurus varētu izmantot, papildinot jauno Latviešu valodas aģentūras lietotni „Citvalodu personvārdu atveide latviešu valodā” (www.personvarduatvede.lv).
Ventspils Augstskola, Latvija aiga.veckalne@gmail.com

VIĻUMS, Artūrs
<i>Invektīvās runas stratēģija naida izraisīšanai interneta komentāros migrācijas kontekstā</i>
12. aprīlis, 10.00–10.30
Kopsavilkums / Abstract
Teksta lingvistikas zinātne māca, ka valodas pētījumos nedrīkst aprobežoties tikai ar tradicionālās gramatikas sistēmu. Cilvēks domā, runā un raksta ne tikai atsevišķos vārdos vai teikumos, bet arī plašākās vienībās, pie tam arī tādās, kas nav izlasāmas vai saklausāmas, vienīgi nojaušamas no zemteksta. Tā, piemēram, piemērojot dažādas komunikatīvās stratēģijas, teksta autori cenšas panākt sev vēlamu rezultātu, implicīti iedarbojoties uz komunikanta domāšanas procesiem, jeb kognitīvo sistēmu. Viena no valodniecības apakšnozarēm, kas pēta šāda veida manipulācijas ar adresātu, ir runas aktu teorija. Savā referātā autors, pamatojoties uz lingvistiskajā teorijā izstrādāto metodoloģiju, mēģina noteikt, kā komentētāji interneta ziņu portālos cenšas ietekmēt vietnes apmeklētāju izpratni par migrantiem, radot pret tiem negatīvu attieksmi un kurinot naidu.
Ventspils Augstskola, Latvija artursvilums@yahoo.com

WOJCIECHOWSKA, Anna
<i>Zur Text-Bild-Relation am Beispiel von Fundubs</i>
12. aprīlis, 16.20–16.50
Kopsavilkums / Abstract
Bei Fundubs handelt es sich um Filme oder Lieder, die von fandom-Gruppen neu erstellten Dialoge enthalten. Dazu gehören hauptsächlich verschiedene Modifikationen und Parodien

sowie die von Jüngst (2010) erwähnten Literal Videos, die zum Ziel haben, einen komischen Effekt bei den Rezipienten hervorzurufen. Im Vordergrund des Referats steht eine linguistische Analyse von Verhältnissen zwischen zwei semiotischen Systemen in Text-Bild-Gefügen. Es wird ein Versuch unternommen, die Frage zu beantworten, ob eine Bildaussage immer vom jeweiligen Text abhängig ist und das Bild als offen und universell betrachtet werden kann.

Jagiła Uniwersytate, Polija
anna.wojciechowska@doctoral.uj.edu.pl

Konferenci atbalsta:

